

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตำรวจตระเวนชายแดน เป็นตำรวจหน่วยหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติภารกิจเพื่อความ—
ปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ เป็นกองกำลังที่ต้องหมั่นฝึกไว้ให้แข็งแกร่ง พร้อมทั้งจะ
พิทักษ์รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กับทั้งป้องกันศัตรูจากภายในและภายนอกประเทศ
นอกจากนี้ตำรวจตระเวนชายแดนยังมีหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติโทมนภัยหรือ
ซัดค้ำให้เบาบางลง กับช่วยเหลือผู้ยากไร้ให้อยู่ดีกินดีขึ้นตามโครงการพัฒนาการควัย^๑ ในด้าน
การช่วยเหลือประชาชนของตำรวจตระเวนชายแดนนั้นมีลักษณะพิเศษของตนเอง เป็นงาน
กุศลเพื่อมนุษยธรรม มีความมุ่งหมายที่จะให้สภาพการเจ็บป่วย ความยากไร้คอยการศึกษา
ของประชาชนที่อยู่ป่าเขาและไกลคมนาคม ให้บรรเทาเบาบางลง มีโอกาสเข้ามาหาถิ่นควัย
ความอยู่เย็นเป็นสุข เนื่องจากเป็นงานที่ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มาก ทำให้มีอุปสรรคพอ—
สมควร เพราะงบประมาณและอัตรากำลังก็น้อย ในปีพ.ศ. ๒๕๕๕ ตำรวจตระเวนชายแดน
จึงได้ใช้กำลังคน ความคิด และเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีอยู่บ้างดำเนินการ โดยอาศัยแรง
กระตุ้นและแรงสนับสนุนจากราชการต่าง ๆ หน่วยงานบริษัท สมาคม และประชาชนผู้มี
จิตกุศลโดยทั่วไป โดยบริจาคเงินและสิ่งของต่าง ๆ เพื่อนำไปช่วยเหลือจนเจือพวกเขา
เหล่านี้ การดำเนินการช่วยเหลือประชาชนของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นไปในรูปแบบต่างๆ
เช่น ทำการรักษาพยาบาลให้เปล่า ส่งเสริมการเกษตรและให้ของจำเป็นในการครองชีพ

---

^๑ คณะข้าราชการตำรวจชายแดน, "พระมหากษัตริย์คุณ," ที่ระลึกวันเปิดอาคาร
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ๗ พฤษภาคม ๒๕๑๘ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๑๘), หน้า ๑.

ตั้งโรงเรียนเพื่อสอนเด็กชาวเขาและประชาชนอยู่ทางไกลคมนาคม ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังเข้าไปดำเนินการไม่ถึง การหาเงินทุนในการดำเนินงานในระยะแรกด้วยการจัดรายการกุศลและบอกบุญผู้สนใจ เงินที่ได้ส่วนใหญ่ใช้ไปในการศึกษาของชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม

ในปีพ.ศ. ๒๕๐๓ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี ได้เสด็จเยี่ยมพสกนิกรทางภาคเหนือ และโดยมิได้มีหมายกำหนดการมาก่อนได้เสด็จเยี่ยมหมวดตำรวจตระเวนชายแดนและโรงเรียนชาวเขาที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ นายตำรวจชายแดนที่ตามเสด็จถวายความอารักขา ก็ได้ถวายรายงานให้ทรงทราบถึงหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดน และความจำเป็นในการจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือชาวเขา ซึ่งตำรวจตระเวนชายแดนได้กระทำมาแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๘ พระองค์ได้พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณแก่ตำรวจตระเวนชายแดนและประชาชนไกลคมนาคม โดยมีตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้สนองพระประสงค์ พระองค์ทรงรับอุปถัมภ์จัดตั้งโรงเรียนเป็นอาคารถาวร ซึ่งเรียกว่าโรงเรียนพระราชทาน^๑

ที่จริงตามนโยบายของรัฐบาล การควบคุมและรับผิดชอบทางการศึกษาเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทางกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้เปิดโรงเรียนขึ้นมาก็ได้ประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการและองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้จัดตั้งได้ตามความต้องการของประชาชน แต่ต้องไม่มีโรงเรียนอื่นอยู่ในบริเวณใกล้เคียงนั้น และต่อมาโรงเรียนใดที่เจริญแล้วก็ได้โอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไปดำเนินการต่อแล้วหลายโรงเรียน

การจัดการศึกษาของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบันนี้มีปัญหามากมาย และมากกว่าของกระทรวงศึกษาธิการหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดดำเนินการโดยตรง กล่าวคือโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นจำนวนไม่น้อยที่มีครูสอนไม่ครบชั้น เกี่ยวกับวุฒิของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

ในปี ๒๕๑๕ จำนวนครูประถมศึกษาทั้งหมด ๒๒๕, ๓๘๗ คน วุฒิต่ำกว่า ป.กศ(พ.กศ) ๘๘.๓%^๑ ครูโรงเรียนประถมศึกษามีชั่วโมงในการสอนในแต่ละสัปดาห์มาก โดยเฉพาะโรงเรียนประชาบาล จากการสำรวจสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี ๒๕๑๕ พบว่า ครูประชาบาลทั้งหมด ๑๕๘, ๘๕๐ คน ต้องสอนสัปดาห์ละ ๑๖-๒๐ ชั่วโมง ๑๕, ๘๒๔ คน สอนสัปดาห์ละ ๒๑ - ๒๕ ชั่วโมง ๑๒, ๖๒๑ คน สอนสัปดาห์ละ ๒๕-๒๖ ชั่วโมง ๑๑๘, ๖๐๖ คน สอนสัปดาห์ละ ๒๗-๒๘ ชั่วโมง ๑๒, ๕๐๐ คน และสอนสัปดาห์ละ ๒๘-๓๐ ชั่วโมง ๒๕, ๘๔๓ คน^๒ แต่ครูของตำรวจตระเวนชายแดน จากการวิจัยของทองใบ สายพรหมา ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีวุฒิต่างครูเพียงร้อยละ ๘.๘๑ และเป็นวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. สำหรับครูไม่มีวุฒินั้นมีถึงร้อยละ ๕๑.๑๘^๓ การสอนของครูตำรวจตระเวนชายแดนในปัจจุบันสอน ๒ ชั้น ต่อ ๑ คน โดยสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ การสอนก็สอนตลอดทั้งวันไม่มีชั่วโมงหยุด

นอกจากนี้อัตราการเกิดของเด็กชาวเขาและเด็กไกลคมนาคมยังอยู่ในอัตราที่สูงกว่าในเมือง เนื่องจากประชากรยังไม่เข้าใจในเรื่องคุมกำเนิดดีพอ ซึ่งปัญหาด้านเศรษฐกิจและด้านการศึกษาจะตามมาเป็นเงาตามตัว เพราะครูไม่มีพอต่ออัตราการเพิ่มขึ้นของนักเรียน อาหารมีไม่เพียงพอ ดังนั้นทุกคนก็จะพยายามดิ้นรนเพื่อให้บุตรรอด จึงไม่สนใจด้านการศึกษามากนัก จะเห็นได้จากสถิติของกองแผนงาน กระทรวงศึกษาธิการว่านักเรียนประถมศึกษา

^๑สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานภาคสมบูรณรายงานการศึกษาและรายงานครู พ.ศ. ๒๕๑๕ (อนุกรมเอกสาร หมายเลข ๒-๒๗), หน้า ๑๘.

^๒เรื่องเดียวกัน.

^๓ทองใบ สายพรหมา, "ปัญหาเรื่องโสศกทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนชาวเขาของ ตำรวจชายแดนเขต ๕," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสศกทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒), หน้า ๑๒๒.

ทุกสังกัดเพิ่มมากขึ้น ในปี ๒๕๑๘ มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาทั้งสิ้น ๖,๖๐๘,๒๓๘ คน ปีพ.ศ. ๒๕๑๙ มีจำนวน ๖,๙๓๖,๙๕๐ คน จะเห็นว่านักเรียนเพิ่ม ๑๒๓,๕๑๒ คน และในปี ๒๕๒๐ นักเรียนเพิ่ม ๑๓๘,๒๘๖ คน^๑ และปัญหาอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับผู้ให้การศึกษาไม่ได้ถูกฝังลักษณะ ๕ ประการคือ กล้าและรู้จักแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจด้วยตนเอง รู้จักทำงานด้วยกันเป็นหมู่คณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักแสวงหาความรู้เอง และมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม^๒

ปัญหาสำคัญประการต่าง ๆ มีไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้เรียน และครู ขาดอุปกรณ์ประกอบการสอน ครูทุกคนต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสของตนมากขึ้น เช่น ดูด้วยตา จับด้วยมือ ทดลอง ฯลฯ ให้เกิดทักษะหลาย ๆ ด้าน จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้มากและเร็วขึ้น ครูของตำราวจตระเวนชายแดนแม่จะได้รับการอบรมมาบ้างจากการอบรมประจำปี จากศึกษานิเทศก์ จากวิทยาลัยครู และจากโครงการจัดหาอุปกรณ์การสอนและมีกิจกรรมครูโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมของตำราวจตระเวนชายแดน ในพระราชอุปการะของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งโครงการนี้มีศาสตราจารย์ส่วภา วรวงศ์ เป็นผู้ริเริ่มมาตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๑๐ และมีนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้สนับสนุนโครงการ แต่ก็เป็นเพียงการให้ความรู้ในการผลิตอุปกรณ์การสอนอย่างง่าย ๆ เท่านั้นเอง สำหรับอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นนอกเหนือจากนี้ปรากฏว่ายังไม่เพียงพอ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

กองบัญชาการตำราวจตระเวนชายแดน ได้เริ่มงานด้านการศึกษาจนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา ๒๕๒๐) ได้จัดตั้งโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมทั้งหมดจำนวน

^๑กระทรวงศึกษาธิการ, กองแผนงาน, สถิติฉบับย่อปีการศึกษา ๒๕๒๐ (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๐), หน้า ๓๘.

^๒ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ, ระบบสื่อการสอน (พระนคร : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๔.

๕๐๓ โรง โอนให้กระทรวงศึกษาธิการหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปแล้วจำนวน ๒๙๓ โรง ยุบเลิกเนื่องจากภัยต่าง ๆ หรือนักเรียนมีน้อยเนื่องจากอพยพเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครอง จำนวน ๓๖ โรง ในขณะนี้อกำลังดำเนินการอยู่จำนวน ๑๙๕ โรง มีนักเรียนในปีการศึกษา ๒๕๒๑ จำนวน ๑๔,๑๕๖ คน และครูทำการสอนจำนวน ๕๗๒ คน แยกออกเป็นเขตต่าง ๆ ได้ดังในตารางต่อไปนี้

กก. เขต.	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน	โอน	ยุบเลิก	จำนวนโรงเรียน
๒	๒๓	๖๐๑	๓๕	๒	๑๒
๓	๔๕	๑, ๒๖๓	๖๔	๕	๑๖
๔	๕๐	๒, ๕๘๒	๖๑	๑	๒๓
๕	๑๐๑	๒, ๒๓๕	๗๖	๒๕	๔๐
๖	๓๐	๑, ๗๒๒	๒	๓	๒๓
๗	๕๕	๒, ๑๒๖	๓๐	-	๒๕
๘	๔๔	๑, ๑๖๒	๖	-	๗
๙	๔๔	๑, ๕๑๕	๑๕	-	๒๐
กก. สอ.	๑๖	๕๐๖	-	-	๔
รวม	๕๗๒	๑๔, ๑๕๖	๒๙๓	๓๖	๑๗๕ ^๑

^๑ กองกำกับการ ๕ กองบังคับการอำนาจการ, "เอกสารสถิติของโรงเรียนตชค. ทั่วประเทศไทย," ปีการศึกษา ๒๕๒๑, (พิมพ์ดีด).

กก. สอ. - กองกำกับการสนับสนุนทางอากาศ

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้มอบหมายงานด้านการศึกษาให้กอง-
กำกับการ ๕ กองบังคับการอำนวยการ เป็นผู้ดำเนินการในส่วนกลาง เพื่อรับงานจาก
แผนก ๕ ของกองกำกับการเขตต่าง ๆ รวม ๔ เขต และกองกำกับการสนับสนุนทาง
อากาศ (กก.สอ.) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัว ในแต่ละกองกำกับการ
เขตก็แบ่งจังหวัดการรับผิดชอบกันออกไปดังนี้

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๒ รับผิดชอบจังหวัดปราจีนบุรี
จันทบุรี ตราด ชลบุรี ระยอง นครนายก รวม ๖ จังหวัด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๓ รับผิดชอบจังหวัดอุบลราชธานี
ชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ยโสธร
รวม ๗ จังหวัด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ รับผิดชอบจังหวัดอุดรธานี เลย
หนองคาย นครพนม กาฬสินธุ์ สกลนคร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น รวม
๘ จังหวัด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๕ รับผิดชอบจังหวัดเชียงใหม่ น่าน
เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แม่ฮ่องสอน แพร่ รวม ๘ จังหวัด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๖ รับผิดชอบจังหวัดตาก อุทัยธานี
กำแพงเพชร นครสวรรค์ สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พิจิตร อุตรดิตถ์ รวม ๘ จังหวัด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๗ รับผิดชอบจังหวัดกาญจนบุรี
ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม รวม ๕ จังหวัด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๘ รับผิดชอบจังหวัดชุมพร ระนอง
สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต กระบี่ และนครศรีธรรมราช รวม ๗ จังหวัด

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๙ รับผิดชอบจังหวัดสงขลา สตูล
ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวม ๗ จังหวัด และ

กองกำกับการสนับสนุนทางอากาศ มีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั่วประเทศในการสนับสนุน
ทางอากาศ และมีโรงเรียนในความรับผิดชอบอยู่ ๔ โรงเรียน ตั้งอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี

เขตการรับผิดชอบของกองกำกับการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองกำกับการ ๕ กองบังคับการอำนวยการ ซึ่งมีหน้าที่ทางการศึกษา แบ่งงาน การศึกษาออกเป็น ๔ ประเภท เพื่อดำเนินงานดังนี้

๑. หมวดโรงเรียน มีหน้าที่ดังนี้

- สำรวจพื้นที่จัดตั้งโรงเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม
- ควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลน
- จัดตั้งคณะกรรมการตรวจรับให้ถูกต้องตามระเบียบ
- เตรียมการในพิธีเปิดโรงเรียน
- สำรวจเด็กก่อนเข้าเรียน
- จัดตั้งกองทุนลูกเสือ
- จัดทำสถิติโรงเรียน ครู นักเรียน และการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ
- การโอนโรงเรียนและยุบเลิก

๒. หมวดอุปกรณ์การศึกษา มีหน้าที่ดังนี้

- เสนอความต้องการเกี่ยวกับแบบเรียนในระดับต่าง ๆ
- เสนอความต้องการเกี่ยวกับเครื่องแบบเรียน และเครื่องแบบลูกเสือ
- เสนอความต้องการเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ

๓. หมวดการฝึกอบรม มีหน้าที่ดังนี้

- วางแผนการฝึกอบรมตำรวจที่ทำหน้าที่เป็นครูพลเรือนช่วยสอนในสาขา วิชาการต่าง ๆ
- วางแผนการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมใน สาขาวิชาชีพ รวมทั้งความรู้ในหลักสูตรพัฒนาความมั่นคงปลอดภัย
- จัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจ กับให้คำแนะนำตามโครงการพัฒนาสงเคราะห์
- ส่งเสริมวิธีการศึกษาของครูและนักเรียน โดยจัดส่งเข้าศึกษาในสถาบัน ต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ติดต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดหาทุนการศึกษา
- วางแผนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม

- จัดและประเมินผลการฝึกอบรมตามโครงการต่าง ๆ
- จัดทำหนังสือรับรอง ประกาศนียบัตรและวุฒิบัตร

๔. หมวดสุขภาพและการรักษาพยาบาล มีหน้าที่ดังนี้

- วางแผนจัดเจ้าหน้าที่ออกไปสำรวจสุขภาพของชาวเขาและประชาชน
ไกลคมนาคม
- จัดเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ
- จัดเจ้าหน้าที่ออกไปปฏิบัติงานและให้คำแนะนำในเรื่องสุขภาพ และการใช้ยาประจำบ้าน
- จัดการฝึกอบรมชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมให้รู้จักวิธีการรักษา
พยาบาล และการใช้ยา
- จัดสร้างศูนย์พยาบาลชั่วคราว
- จัดทำทะเบียนประวัติผู้ป่วยของโรคต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
- รวบรวมทะเบียนหมู่บ้านที่ไต่ถามเนื่การในเรื่องสุขภาพ
- ติดตามผลและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้อง

ด้วยเหตุผลและปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วตอนต้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่การงานเกี่ยวกับด้านการศึกษา ของตำรวจชายแดน มีความสนใจที่จะศึกษาถึงสถานภาพของโรคที่สูญปรณในโรงเรียนชาวเขาและโรงเรียนประชาชนไกลคมนาคมของตชด.มากว่าเป็นอย่างไร ครุมีความสามารถเพียงพอหรือไม่ในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ และที่จะนำมา ในโรงเรียนมีอุปกรณ์พอเพียงแก่ความต้องการของนักเรียนหรือไม่ มีโรงเรียนใดบ้างที่มีการจัดหน่วยงานโรคที่ศึกษาออกเป็นสัดส่วน เป็นต้น กอปรกับเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๑๒ นายทองใบ สายพรหมา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาโรคที่สูญปรณในโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดนเขต ๕ เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาแล้ว ก็เกิดความสนใจยิ่งขึ้นว่าควรจะ

ทองใบ สายพรหมา, ปัญหาเรื่องโรคที่สูญปรณในโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดนเขต ๕".

ทำการวิจัยจากนายทองใบ สายพรหมา กล่าวคือ ทำการวิจัยให้ทั่วประเทศ เพื่อจะได้ศึกษารายละเอียดทั้งหมดในระดับของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนอีกครั้งหนึ่งว่า สถานภาพของโสตทัศนูปกรณ์ในระดับเขตและระดับกองบัญชาการ มีความแตกต่างหรือมีความคล้ายคลึงกันมากน้อยเพียงไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสำรวจประเภท ชนิด จำนวน สภาพการใช้ประโยชน์และความถี่ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนในประเทศไทย
๒. เพื่อสำรวจปัญหา ความต้องการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ของครูตำรวจตระเวนชายแดน
๓. เพื่อเปรียบเทียบสถานภาพของโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมแต่ละเขต
๔. เพื่อให้คำแนะนำและการปรับปรุง เกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์แก่ครูและเจ้าหน้าที่การศึกษาที่รับผิดชอบทั้งในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนและตามเขตต่างๆ

สมมติฐานของการวิจัย

๑. ครูของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมยังต้องการความช่วยเหลือในด้านความรู้ การใช้ และการผลิตโสตทัศนูปกรณ์
๒. สถานภาพโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมแต่ละเขตไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. สืบค้นขอทราบรายละเอียดต่างๆ จากกองกำกับการ ๕ กองอำนวยการ ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมในประเทศไทย

ตลอดจนกรม กอง องค์การ สถาบันเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอค้นคว้าเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ ตำรา สถิติ รวบรวมเพื่อวางแผนและหาข้อมูลในการวิจัย

๒. ค้นคว้าจากตำรา วารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ รายงานการวิจัยและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโสทธิศนุปรกรณทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ ในการ เขียนและทำแบบสอบถาม

๓. นำความรู้ข้อเท็จจริงจากทางศึกษาค้นคว้า ตลอดจนขอคำแนะนำจากอาจารย์ ที่ปรึกษามาสร้างแบบสอบถาม

๔. ศึกษาที่ กำหนดการ เพื่อทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มครูตำรวจระเวณ ชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจระเวณชายแดนเขต ๒ เพื่อหาประสิทธิภาพและความ เชื่อมั่น

๕. ติดต่อกองกำกับการ ๕ กองบังคับการอำนวยการ เพื่อขอทราบ การอบรมครูในเขตต่าง ๆ และเดินทางไปส่งแบบสอบถามตามเขตต่าง ๆ และรับคืนมาใน คราวเดียวกัน

๖. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มา และทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติ

๗. สรุปผลการวิเคราะห์และเสนอแนะต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

กองบัญชาการ ตำรวจระเวณชายแดน ได้จัดครูตำรวจระเวณชายแดนสอน เด็ก ชาวเขาและประชาชนในลคมนาถมตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๔๐๘ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับว่าเป็นงานที่ต้อง บุกเบิกใหม่ ครูจะต้องมีความรู้ในการสอน เทคนิคการสอน ตลอดจนเรื่องโสทธิศนุปรกรณ พอควร เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายในการเรียนการสอน การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประ โยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครูตำรวจระเวณชายแดนหลายด้านคือ

๑. ด้านบริหาร จะทราบว่ามื่อตรากำลังของครูตำรวจระเวณชายแดนและ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา เพียงพอหรือไม่ ปัญหาด้านการจัดการ เรียนการสอนมีหรือไม่อย่างไร คำนงงบประมาณทางโสทธิศนุปรกรณจัดสรรอย่างไร เพียงพอหรือไม่

๒. ด้านการเรียนการสอน ครูมีปัญหาเกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์อย่างไร
๓. ด้านตัวครู ครูมีความรู้ระดับไหน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร
๔. หน่วยเหนือสามารถพิจารณาจัดหาสื่อทัศนูปกรณ์ตามความจำเป็นต้องใช้ตามความเหมาะสม ตามความต้องการของครูอย่างถูกต้อง
๕. จะเป็นประโยชน์ต่อกรม กองต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับเด็กชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ในเรื่องสื่อทัศนูปกรณ์ เช่น กรมสามัญศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ กองการศึกษาผู้ใหญ่ ภาควิชาสื่อทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

คำจำกัดความ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตามความมุ่งหมายของผู้วิจัย จึงขอให้คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

"สถานภาพ" หมายถึง ความเป็นอยู่ของสื่อทัศนูปกรณ์ ตลอดจนรวมถึงปัญหาอุปสรรค การผลิต การจัดหา การใช้ การเก็บรักษา การบริหารการบริการ ทัศนคติ ความสนใจ ความต้องการในการปรับปรุงของครูโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม

"สื่อทัศนูปกรณ์" หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ กิจกรรม และสิ่งช่วยสอนอื่น เพื่อช่วยให้เกิดความรู้เร็วขึ้น และมีคุณค่าต่อการศึกษา

"โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม" หมายถึง โรงเรียนที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จัดดำเนินการสอนโดยได้รับความยินยอมจากกระทรวงศึกษาธิการและองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งอยู่ในป่าเขาและถิ่นไกลคมนาคมซึ่งหน่วยงานหลักยังเข้าไปดำเนินการไม่ถึง

"กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน" หมายถึง หน่วยงานหลักตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ และมีกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขตต่าง ๆ รวม ๔ เขต และกองกำกับการสนับสนุน

ทางอากาศ เป็นหน่วยขึ้นตรง ที่ดำเนินการ เรื่องการศึกษาของเด็กชาวเขาและประชาชน
ไกลคมนาคม

"ในประเทศไทย" หมายถึง จังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองกำกับการ
การตำรวจตระเวนชายแดน เขตที่ ๘ เขต และกองกำกับการสนับสนุนทางอากาศ

"ครูตำรวจตระเวนชายแดน" หมายถึง ครูที่เป็นตำรวจโดยตรงมาทำหน้าที่สอน
หนังสือและครูพลเรือนช่วยสอนที่เป็นลูกจ้างประจำด้วย

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ทองใบ สายพรพินา ได้ทำการวิจัยปัญหาเรื่องโรคหัดสุญูปกรณ
ในโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดนเขต ๕ การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและ
วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับโรคหัดสุญูปกรณในโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดนเขต ๕ เพื่อ
จะได้เสนอแนะแก้ไขปรับปรุง และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในโอกาส
ต่อไป

ผลของการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาสำคัญ ๆ ของโรคหัดสุญูปกรณในโรงเรียนชาวเขา
นั้นได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ อาคารเรียนไม่อำนวยความสะดวกที่จะใช้และเก็บรักษา
อุปกรณ์การสอน ขาดเครื่องมือและวัสดุสิ้นเปลืองสำหรับมาผลิต ทั่วครูไม่มีความรู้ความชำนาญ
ในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน และยังไม่สามารถผลิตขึ้นใช้เองได้ ดังนั้นครูจึงมีความต้องการ
ใหญ่บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สนับสนุน และให้ครูมีความรู้ในการผลิตและการใช้
วัสดุอุปกรณ์การสอน ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูป จัดหาวัสดุสิ้นเปลืองและเครื่องมือสำหรับ
ผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้ตามความต้องการของครูเอง ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยให้การเรียนการ
สอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อนึ่งในการเรียนการสอนชาวเขา ซึ่งพูดภาษาไทยไม่ได้นั้น ครูโรงเรียนชาวเขา
ยืนยันว่าโรคหัดสุญูปกรณได้มีส่วนช่วยการเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้เรียนได้ประสม
การณ์และได้รู้ ได้เห็น เราความสนใจ อยากจะเรียน และสนุกสนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
อุปกรณ์การสอนวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เป็นอุปกรณ์การ

สอนที่ครูโรงเรียนชาวเขาต้องการ เพื่อช่วยให้การเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น^๑

ปีการศึกษา ๒๕๑๖ วิทยาลัยก๊ก ไทยทอง ได้ทำการวิจัยค่านิยมทางกิจการครอบครัว และหมู่บ้านของนักเรียนชาวเขา ในจังหวัดตาก เชียงรายและน่าน การวิจัยมีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบค่านิยมทางกิจการครอบครัวและหมู่บ้านในค่านิยมการปกครองและบทบาทของบุคคลสำคัญของนักเรียนชาวเขาและนักเรียนไทย รวมทั้งของนักเรียนชาวเขาแต่ละเผ่า

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

๑. นักเรียนไทยและนักเรียนชาวเขามีการตอบสนองที่แสดงให้เห็นว่า มีค่านิยมสูงต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย และบทบาทการปกครองแบบประชาธิปไตยภายในครอบครัวและหมู่บ้าน

๒. นักเรียนชาวเขาแต่ละเผ่ามีการตอบสนองที่แสดงให้เห็นว่ามีค่านิยมสูงต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย และบทบาทการปกครองแบบประชาธิปไตยภายในครอบครัวและหมู่บ้าน

๓. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนในการตอบสนองต่อแบบสอบถาม ระยะทางทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาวเขาและนักเรียนชาวไทย พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕^๒

---

^๑ทองใบ สายพรหมา, "ปัญหาเรื่องโสภิตทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดน เขต ๕," (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาโสภิตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒).

^๒วิทยาลัยก๊ก ไทยทอง, "ค่านิยมทางกิจกรรมครอบครัวและหมู่บ้านของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดตาก เชียงรายและน่าน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖).

ปีการศึกษา ๒๕๑๖ มุกดา ทองงาม ได้ทำการวิจัยคานิยมทางสังคมของนักเรียน
ชาวเขาในจังหวัดเชียงราย นานและตาก ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคา
นิยมทางสังคมของนักเรียนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ระดับประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียง-
ราย นานและตาก ที่เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับผู้อื่น และ
ความสัมพันธ์ของผู้อื่นต่อผู้อื่น รวมทั้งระยะทางทางสังคมของนักเรียนที่มีต่อบุคคลต่าง ๆ
๕ คน ที่มีลักษณะดังกล่าวในแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน ๑๗๕ คน เป็นชาวเขา
เผ่าแม้วจำนวน ๑๑๑ คน เย้า ๒๒ คน ลีซอ ๑๘ คน กะเหรี่ยง ๑๘ คน และเผ่าอื่น ๆ
๘ คน ปรากฏผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชาวเขาทุกเผ่า ต่างมีคานิยมสอดคล้องกับการ
เป็นพลเมืองดี ตามหนังสือสังคมศึกษาคือวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมระดับประถมศึกษาตอน
ปลาย และต่างมีคานิยมค่านิยมแบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์
อันดีกับผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชาวเขาทุกเผ่าต่างมีคานิยม
ค่านิยมแบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่บุคคลอื่น ๆ ๒ คน ปฏิบัติต่อกันแล้วทำให้
เกิดความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันเป็นส่วนใหญ่ด้วย

๒. กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชาวเขาทุกเผ่า มีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่
เป็นพลเมืองดี นักเรียนที่ดี ลูกที่ดี ผู้มีความประพฤติไม่ดี เพื่อนบ้าน บิดา ครู พ่อค้า และ
ตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีลักษณะดังกล่าวในแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .๐๑ กล่าวคือ ทุกเผ่าต่างมีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่มีความประพฤติไม่ดีและ
พ่อค้า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และมีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่
เป็นพลเมืองดี นักเรียนที่ดี ลูกที่ดี เพื่อนบ้าน บิดา ครู และตำรวจตระเวนชายแดน ไม่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ด้วย แต่มีระยะทางทางสังคมต่อผู้ที่มีความ
ประพฤติไม่ดีและพ่อค้า แตกต่างจากผู้ที่เป็นพลเมืองดี นักเรียนที่ดี ลูกที่ดี เพื่อนบ้าน บิดา
ครู และตำรวจตระเวนชายแดนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓. กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชาวเขาเผ่าแม้ว เย้า ลีซอ และนักเรียน
ชาวเขาทั้งหมด ต่างมีระยะทางทางสังคมต่อลูกที่ดีที่สุด ส่วนเผ่ากะเหรี่ยงมีระยะทาง

ทางสังคมทอปีกาไกลที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มุกดา ทองงาม, "คานิยมทางสังคมของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงราย นานและตาก," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖).